

IRODALOM.

L. Nagy: Psychologie des kindlichen Interesses. Aus dem Ungarischen übers. von K. Szidon. Pädagogische Monographien. Leipzig, 1912. O. Nemnich. n. 8° 191 l.

Az író 1908-ban magyarul megjelent munkájának nem egyszerű fordítása, hanem átdolgozása van előttünk: a magyar munka terjedelmének majdnem egyharmadával bővült meg. A gyermektanulmányozás minden ágának nagy fejlődése, éppen a gyermek érdeklődésének lélektanára vonatkozó adatgyűjtések halmaza és magának az írónak fejlődése, kísérleteiben való haladása, megokolttá tette a könyv teljes átdolgozását. Mindamellett, mivel a M. P. az eredeti munkával annak idejében részletesen foglalkozott (1908, 481. sk.), csak arra szorítkozom, hogy rámutassak a teljesen új vagy részben új részekre.

Az érdeklődés elméleteiről szólva, ismerteti Nagy L. Claparède felfogását is, a biológiai elméletet, értve ezalatt az élet fenntartásán munkálkodó érdeklődést. Megállapítani igyekszik a cselekvésnek, mint egyik motívumnak fokait. A cselekvést a primitívebb érzéki észrevétel előtt említi. Igaz ugyan, hogy az érdeklődés fejlődésének fokai lépést tartanak a cselekvéssel, de ez nem primer, hanem sekunder motívum. Az érzéki észrevétel megindítja a folyamatot, amennyiben a tárgy a gyermekben képes a cselekvési ösztönt felébreszteni. Teljesen átdolgozott alakban jelent meg az új kiadásban a rokonszenvről, mint szintén az érdeklődés motívumáról szóló rész is, kibővíve Nógrády és Claparède vizsgálódásainak ismertetésével. Különösen figyelemre méltók az oktatás szempontjából az egyes tárgyakra vonatkozó adatok. Az absztrakt alakok inkább érdeklik a fiatalabb kort, mint az idősebbeket. A szimpatia érzelmének fejlődése megegyező vonatkozásokat mutat az érdeklődésével.

A motívumokról szóló többi fejezet szintén lényeges átdolgozásról tanuskodik. Hasonlóképpen az egyéni érdeklődés tana, amelyben bővebben tárgyalja az érdeklődés típusait, az érdeklődés három fő-motívumának megfelelően az objektív, a szubjektív és az aktív típust,

amelyekhez negyediknek járul a vegyes típus. Mindezekben sok új van, valamint a nem érintett fejezetekben is.

Nem hagyható figyelmen kívül, amidőn Nagy László munkájáról szólunk, az a kedvező fogadtatás, melyben a német tudományos körökben részesült. Bizonyos, hogy Nagy Lászlónak a német átdolgozás jól megérdemelt elismerést hozott, melyből javarésze van a fordítónak, Szidon K. J. tanárnak, aki derék munkát végzett. Kár, hogy a nyelv helyenkint kissé nehézkes.

Gyulai Aladár.

A két legrégebb magyar nyelvű nyomtatvány. I. Hegendorf-Sylvester, Rudimenta grammatices Donati, Cracoviæ 1527. II. Heyden-Sylvester, Puerilium colloquiorum formulae, Cracoviæ 1527. Adalék Sylvester János működéséhez. Semsey Andor adományából hasonlóan közlést tesz s bevezetéssel kíséri Melich János. Budapest, 1912. Ára 4 kor.

Néhány hónappal ezelőtt ily címmel becses mű jelent meg a Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadásában, Semsey Andor anyagi támogatásával. Egy 16. századi kis latin gramatika német, lengyel és magyar értelmezésekkel és latin gyermeki beszélgetések hasonlóan, olyan három nyelvű megvilágítással. Az első Hegendorfnak Donatus középkori gramatika-író kisebb művéből készített kivonata, gyermekek számára 1527-ből, a másik Heyden Sebald Gyermeki beszélgetéseinek 1527. évi kiadása. Mindkettő Krakkóban, Vietor Jeromosnál jelent meg a nevezett évben, tehát épen a mohácsi vész után következő esztendőben, magyarul Sylvester János értelmezésével. Ezt a gramatika végén levő distichonos ajánlás (Joannes Sylvestris — ekkor így írja nevét — Pannonius studiosæ iuuentuti, 62. l.) s a Pater noster és Ave Maria magyar izó nyelvjárású fordítása, a beszélgetéseknél pedig a nyelven kívül a végén szintén egy vers: Ioannis Sylvestris Pannonij ad Michaellem Gezthi puerum... jó reményű Gezti Mihály gyermekhez való dekastichon (76. l.) bizonyít. Mindkét mű a danzigi városi könyvtár egy kolligátumából került elő (vö. Bevezetés) s úgy ismertette Melich a Magyar Könyvszemle 1912., 2. és az Irodalomtörténet c. folyóirat 1912. júniusi füzetében, s tette közzé hasonlóan, bevezetéssel kísérve a fölrít címmel. A két mű az Erazmus ismeretelméleti és pedagógiai elveinek megfelelő rövid és világos kézikönyv, megfelelő példákkal s érdekes begyakorlással (vö. pl. a tízparancsolatot hexameterben s Horatius pár odájából is részletet 45—46. l.). Tisztán a gyermekek oktatását és nevelését tartja szem előtt (vö. pueris prodesse studemus Rudimenta: ad lectorem és a Beszélgetések mottóját: Consultum pueris volumus...) s ilyen szempontból sem jelentéktelenek. Érdekesek e kis művek a nyelvtani műszók, nyelv-

